

NOTAT

Doktorandrådets förkonferens 2020: *To be assessed and to assess – PhD-candidates’ encounter with diverse evaluation practices* – summering, reflektioner och tankar framåt

Maria Rosén
Uppsala universitet

Tina Lidström
Linköpings universitet

Doktorandrådets förkonferens samlade ett sextiotal doktorander från Malmö i söder till Umeå i norr och arrangerades av rådets dåvarande arbetsgrupp: Maria Rosén, Jonas Udd, Tina Lidström, Malin Kronqvist-Håård, Josef Siljebo, Maria Lennartsdotter, Gustaf Jansson Bjurhammer, Jonatan Nästesjö samt därutöver Emma Vikström. Årets konferenstematik tog sin utgångspunkt i Örebrokonferensens diskussion 2019, om bedömning och granskning av kvalitet som en central del av forskarutbildning och forskarblivande. Där aktualiserades bland annat frågor om i vilken omfattning och på vilket sätt doktorander är delaktiga – eller inte delaktiga – i olika slags granskningspraktiker inom ramen för forskarutbildningen. Dessa frågor utforskades vidare vid konferensen 2020, men även frågor om de utvärderingspraktiker inom vilka doktorander navigerar, utvärderas och bedöms.

Förkonferensen inleddes med två föreläsningar och efterföljande diskussion med fokus på aspekten ”to be assessed”. Björn Hammarfelt från Högskolan i Borås fokuserade, utifrån titeln *Navigating the landscape of academic publishing: evaluation, quantification and the forming of academic careers*, på hur akademiker navigerar i det bibliometriska evalueringslandskapet och hur detta påverkar kunskapsproduktionen samt publiceringsmönstren. Björn kon-

staterade att evalueringslandskapet är komplext och att handledarna har en viktig roll ifråga om hur doktorander navigerar i detta, exempelvis genom deltagande i diskussioner om publicering, egen publicering samt genom att ”learning the secrets”. Här väcktes intressanta frågeställningar om vem som ska förändra systemet och hur. Ytterligare om doktorander ska lära sig ”spela spelet” eller även bidra till förändring.

Därefter presenterade Åsa Lindberg-Sand från Lunds universitet ett pågående projekt med Anders Sonesson (Lund) och Maja Elmgren (Uppsala): *Public, secret and symbolic?* Fokus var på den utvärderingspraktik som äger rum i betygskommittéerna vid bedömning av avhandlingar samt försvaret under disputationen. De preliminära resultaten visar att betygskommittéernas sammanträde, där även opponent och handledare deltar, ofta omfattar betydligt mer än den formella uppgiften att bedöma doktorandens individuella prestation.

When the character of the presented thesis is both picked apart and contextualised, the discussion may contribute with information on how the quality of the doctoral educational context and supervision, as well as the quality of local research environment appear through the research presented. (Elmgren et. al., 2020)

Föreläsningen gav en intressant inblick i vad som ”står på spel” vid en disputation och att den egna avhandlingen inte är det enda objektet i fokus.

Den avslutande punkten inom konferenstematiken belyste aspekten ”to assess” i termer av doktorander som aktörer i en kollegial granskningspraktik. Här fokuserades erfarenheter av tidskriftsarbete under doktorandtiden inom ramen för vetenskapliga tidskrifter inom det pedagogiska kunskapsområdet: *Becoming an academic: PhD-candidates participating in collegial evaluation practices*. Fyra doktorander (eller f.d.) - Ásgeir Tryggvason, Camilla Forsberg, Johan Forsell och Melina Aarnikoivu delade med sig av sina erfarenheter och reflektioner i ett panelsamtal. Under samtalet framträdde tidskriftsarbetet som ett kollegialt arbete i vilket doktoranderna hade en given position och bidrog utifrån sin expertis. Rollerna kunde dock variera i termer av en administrativ roll, en redaktionell roll eller i en doktoranddriven tidskrift utan hierarki där alla har likadana roller. Likaså varierade de strukturella villkoren där tidskriftsarbetet fungerade som en del av institutionstjänstgöringen eller som ett fritidsprojekt, vilket således skapade olika förutsättningar för deltagande.

Vidare framkom värdet av deltagande i det kollegiala tidskriftsarbetet – något som diskuterades både i termer av här och nu samt långsiktigt inför en framtida akademisk bana. Här lyftes betydelsen av att återkommande läsa vetenskapliga texter från olika forskningsfält inom det pedagogiska kunskapsområdet, samt att ta del av peer reviews – något som bidrar till en djupare insikt i vetenskapligt skrivande i allmänhet och i det egna skrivandet

i synnerhet. Ifråga om den långsiktiga betydelsen framhölls att forskarblivande inte handlar om att ”följa ett manuskript” utan om möjligheten och vikten av att delta i diskussioner i olika kollegiala sammanhang med fokus på ett gemensamt skapande. Detta för att på sikt bli en del av dessa sammanhang efter disputation. Bland erfarenheterna finns tidskriftssammanhang som utmanar de normer och strukturella villkor som existerar ifråga om hur en tidskrift kan utformas samt vilka positioner en doktorand kan inta.

Sammanfattningsvis belyste panelsamtalet och förkonferensen som helhet angelägna aspekter om villkoren för forskarblivande, som berör i vilken utsträckning samt på vilket sätt doktorander får möjlighet att delta i kollegiala sammanhang - för såväl sin nuvarande som sin blivande forskarroll. Detta reser i sin tur frågor om hur vi förstår forskarutbildning och vad forskarutbildning kan vara: I vilken mån är forskarutbildning en formell utbildning respektive en bildningsresa? I vilken mån är forskarutbildning socialiserande och i vilken mån finns det utrymme för subjektivering? Doktorandrådets förkonferens aktualiserade således betydelsefulla frågor för fortsatta samtal inom SWERA.

Slutligen vill vi uppmärksamma att det digitala konferensformatet möjliggjorde för ett historiskt stort antal SWERA-doktorander att mötas. Det bidrog till att synliggöra den rad olika möjligheter som finns att föra samtal framöver, för den intellektuella och sociala organiseringen av doktorander, inom det pedagogiska kunskapsområdet.

För SWERA:s Doktorandråd –

Maria Rosén, (f.d.) ordförande och Tina Lidström, vice ordförande

REFERENSER

Elmgren, M., Lindberg-Sand, Å. & Sonesson, A. (2020). *Public, secret and symbolic?*. Presentation under Doktorandrådets förkonferens, SWERA-konferensen 2020.